

תקנות בתי דין מינהליים (סדרי דין), תשנ"ב-1992*

בתוקף סמכותי לפי סעיף 54 לחוק בתי דין מינהליים, תשנ"ב-1992 (להלן - החוק), ובהתייעצות עם המועצה לבתי דין מינהליים שנתמנתה לפי סעיף 47 לחוק, אני מתקין תקנות אלה:

- פירוש מלים וביטויים
1. מלים וביטויים שבתקנות אלה יפורשו כמשמעותם בחוק, אם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם אותה משמעות.
- תחולה
2. תקנות אלה יחולו על כל בית דין המנוי בתוספת לחוק אם אין בחיקוק אחר הוראה לאותו ענין החלה על אותו בית דין.
- המען להגשת הערר
3. (א) ערר יוגש במען שצויין לצורך זה בהחלטה נושא הערר; לא צויין מען, יוגש הערר –
- (1) אם הוא בענין מקרקעין או בענין מיסוי מקרקעין - לבית הדין אשר באזור שיפוטו מצויים המקרקעין;
- (2) אם הוא בענין אחר - במשרדה של הרשות המינהלית שנתנה את ההחלטה נושא הערר או לבית הדין שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של העורר או מקום עסקו ביום הגשת הערר.
- מקום השיפוט
4. (א) ערר בענין מקרקעין או בענין מיסוי מקרקעין יידון בבית הדין שבאזור שיפוטו מצויים המקרקעין, וערר בענין אחר יידון בבית הדין אשר באזור שיפוטו מצוי אחד מאלה:
- (1) משרדה של הרשות המינהלית שנתנה את ההחלטה נושא הערר;
- (2) מקום מגוריו של העורר או מקום עיסוקו ביום הגשת הערר.
- (ב) ראש בית הדין או בית הדין רשאי, להעביר ערר לאזור שיפוט אחר אם סבר שנפלה טעות בבחירת מקום השיפוט או שמאזן הנוחות מצדיק זאת; ערר שהועבר כאמור לא יועבר עוד.
- כתב הערר
5. (א) כתב הערר יוגש מודפס, חתום ביד העורר או בא-כוחו, למען כאמור בתקנה 3(א).
- (ב) כתב הערר יוגש במספר עותקים כמספר החברים בבית הדין והמשיבים ובצירוף עותק נוסף.
- פרטי הערר
6. (א) אלה הפרטים שיכיל כתב ערר:
- (1) שם העורר, מספר הזהות שלו, ובתאגיד - מספר הרישום שלו, מענו, מספר הטלפון שלו והמען להמצאת הודעות ומסמכים;
- (2) שמו ומענו של המשיב;
- (3) תמצית ההחלטה שעליה עוררים;
- (4) התאריך שבו הומצאה ההחלטה נושא הערר לעורר;
- (5) העובדות שעליהן מסתמך העורר;
- (6) הנימוקים שעליהם מבסס העורר את עררו;
- (7) רשימת מסמכים שעליהם מסתמך העורר, בציון המסמכים שאינם מצויים ברשותו;
- (8) הסעד המבוקש.
- צירוף מסמכים
7. (א) לכל עותק של כתב הערר יצורף העתק צילומי של ההחלטה נושא הערר ושל כל מסמך אחר שהעורר מסתמך עליו, ושמצוי ברשותו.
- (ב) לא צורף מסמך כאמור לכתב הערר, אף שהוא מצוי ברשות העורר, לא יסתמך עליו בעל דין בדיון בערר אלא ברשות בית הדין ומטעמים מיוחדים שיירשמו.
- עורר פסול דין
8. היה העורר פסול דין, יגיש את הערר אפטרופוסו, ובאין לו אפטרופוס - ידידו הקרוב,

* פורסמו ק"ת תשנ"ב מס' 5458 מיום 15.7.1992 עמ' 1302.

- והדבר יצוין בכתב הערר.
9. עורר המבקש להאריך מועד להגשת ערר, לפי סעיף 22(ב) לחוק, יגיש לבית הדין בהקדם בקשה על כך, בכתב, ויפרט בה את טעמיו המיוחדים.
10. (א) הרשות המינהלית שנתנה את ההחלטה נושא הערר תצוין בכתב הערר כמשיב.
(ב) בית הדין רשאי, מיזמתו או לפי בקשת בעל דין, לצרף לערר משיבים נוספים, אם יש להם נגיעה ישירה לערר.
(ג) הוגש ערר לבית הדין, ימציא בית הדין לכל משיב עותק של כתב הערר על מצורפיו כאמור בתקנה 7.
11. כתב ערר שלא נתקיימה לגביו הוראה מהוראות תקנות 5 עד 8, רשאי ראש בית הדין או מי שהוא מינה לכך, שלא לקבלו או להחזירו לעורר לשם תיקונו, אלא אם כן אין בדבר כדי לפגום באופן מהותי בדיון; ואולם לא יפסול בית הדין כתב ערר מטעם זה בלבד שלא נתקיימה הוראה כאמור, אלא אם כן הדבר דרוש למניעת עיוות דין.
12. נקבעה חובה לתשלום אגרה או למתן ערובה או פקדון לצורך דיון בערר, תשולם האגרה יחד עם הגשת הערר, והערובה או הפקדון יינתנו במועד שייקבע לכך; לא שולמה האגרה או לא ניתנו הערובה או הפקדון במועד כאמור, לא יקובל הערר או יוחזר לעורר.
13. הודיע העורר לבית הדין כי הוא חוזר בו מן הערר, יבוטל הערר ובית הדין יודיע על כך למשיב.
14. (א) המשיב יגיש לבית הדין כתב תשובה לערר, לא יאוחר משלושים ימים מיום שהומצא לו עותק של כתב הערר.
(ב) כתב התשובה יהיה מודפס וחתום בידי המשיב או בא-כוחו.
(ג) כתב התשובה יוגש במספר עותקים כמספר החברים בבית הדין, העורר, המשיבים האחרים ובצירוף עותק נוסף.
(ד) המשיב יצרף לכתב התשובה את תצלומי המסמכים שעליהם הוא מבקש להסתמך בעת הדיון בערר, אלא אם כן הרשה בית הדין למשיב, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להסתמך בדיון בערר על מסמך שלא צורף.
(ה) ביקש המשיב מבית הדין למחוק את הערר על הסף, כולו או מקצתו, לפי סעיף 24 לחוק, יפרט בכתב התשובה את הטעמים לכך.
(ו) בית הדין ימציא לעורר עותק מכתב התשובה עם המסמכים שצורפו אליו.
15. (א) לא הגיש משיב כתב תשובה במועד שנקבע, רשאי בית הדין ליתן החלטה בערר בהעדר כתב התשובה.
(ב) נתקבלה החלטה בהעדר כתב תשובה, רשאי המשיב להגיש לבית הדין, תוך חמישה עשר ימים מיום שהודעה לו ההחלטה, בקשה מנומקת לביטול החלטה ולמתן רשות להגיש כתב תשובה במועד שבית הדין יקבע.
16. (א) בית הדין רשאי להחליט על איחוד עררים תלויים ועומדים בפניו, אם הוגשו בידי אותו עורר או שמתעוררות בהם שאלות משפטיות או עובדתיות דומות.
(ב) החליט בית הדין כאמור, רשאי הוא לדון בעררים במשותף ולתת בהם החלטה אחת.
17. (א) ראש בית הדין יקבע מועד לדיון ראשון בערר, ואם לא קבע, יקבע אותו יושב ראש המותב.
(ב) מי שהוסמך לכך מטעם ראש בית הדין או מטעם בית הדין ישלח לעורר ולמשיב הזמנות לדיון, חמישה עשר ימים לפחות לפני המועד שנקבע.
18. (א) בית הדין רשאי, בהודעה מוקדמת של חמישה עשר ימים מראש, להורות על קיום קדם-דיון בערר.
(ב) בקדם-דיון רשאי בית הדין להחליט בקשר לנושא השנוי במחלוקת ודרכי הדיון בו, במגמה לייעל את הדיון, לפשטו ולהחישו.

(ג) בעל דין שהוזמן כדין לקדם-דין ולא התייצב בפני בית הדין, רשאי בית הדין להחליט בקדם-דין בהעדרו; החליט בית הדין כאמור, רשאי בעל הדין להגיש, תוך חמישה עשר ימים מיום שהודעה לו ההחלטה, בקשה מנומקת לביטולה ולקביעת מועד נוסף לדין.

(ד) החלטה שניתנה בקדם דין יראו אותה כאילו ניתנה בדין.

19. (א) הוגשו כתב הערר וכתב התשובה, רשאי בית הדין, בכל שלב של הדיון, בין מיזמתו ובין לפי בקשת בעל דין, להורות לבעל דין להגיש בכתב טענות מסוימות או ראיות מסוימות, וכן את סיכום הטענות, בתצהיר או בדרך אחרת שיקבע בית הדין.

טענות בכתב

(ב) על פי בקשת כל בעלי הדין, רשאי בית הדין, לדון ולהחליט בערר על פי טענות וראיות שהוגשו בכתב בלבד.

(ג) החליט בית הדין כאמור בתקנת משנה (ב), רשאי הוא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, לבקש מן העורר או מן המשיב, לפי הענין, להשלים את הטענות והראיות בכתב באופן שיקבע.

20. (א) בעל דין רשאי להזמין מצהיר לשם חקירה על תצהירו ובלבד שהודיע על כוונתו לבית הדין, ליתר בעלי הדין ולמצהיר שבעה ימים לפחות לפני מועד הדיון.

חקירת מצהיר

(ב) מצהיר שהוזמן כאמור, רשאי לבקש מבית הדין שיפטור אותו מן החקירה, ובית הדין רשאי לפטור אותו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) בית הדין רשאי מיזמתו להזמין מצהיר לשם חקירה על תצהירו.

(ד) מצהיר שהוזמן להתייצב לחקירה לפי תקנת משנה (א) או (ג) ולא התייצב, לא ישמש תצהירו ראיה, אלא אם כן קבע בית הדין שקבלת התצהיר כראיה דרושה, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

21. (א) בית הדין רשאי לחקור עד כפי שייראה לו נחוץ לעשיית צדק.

חקירת עד בידי בית דין

(ב) חקר בית הדין עד, רשאים בעלי הדין, ברשות בית הדין, לחקור את העד חקירה נוספת, להבהרת ענין שנתעורר אגב חקירתו כאמור.

22. בשמיעת הערר לא ייזקק בית הדין לעובדה או נימוק שלא הועלו בכתב הערר או בכתב התשובה, לפי הענין, אלא אם כן קבע כי שמיעת העובדה או הנימוק דרושה לשם עשיית צדק, ובלבד שניתנה ליתר בעלי הדין הזדמנות נאותה להגיב עליהם.

טענות חדשות

23. (א) בעל דין שהוזמן כדין ולא התייצב בפני בית הדין במועד שנקבע, רשאי בית הדין להחליט בערר שלא בפניו.

אי התייצבות לדין

(ב) נתקבלה החלטה בהעדר בעל דין, רשאי בעל הדין להגיש לבית הדין, תוך חמישה עשר ימים מיום שהודעה לו, בקשה מנומקת לביטולה ולחידוש הדיון בערר.

24. בית הדין רשאי לדחות את תחילת הדיון או את המשך הדיון, ובלבד שיפעל במהירות הראויה בנסיבות הענין.

דחיית דיון

25. (א) יושב-ראש המותב או מי שהוא קבעו לצורך זה, ירשום בפרוטוקול את עיקרי הדברים שבדיון.

פרוטוקול

(ב) פרוטוקול יכול שייערך גם בדרך של הקלטה ברשמקול או באופן אחר שיקבע יושב ראש המותב, ובלבד שפרוטוקול שנערך כאמור, יועלה על הכתב ויצורף לתיק הדיון.

(ג) יושב ראש המותב או מי שהוא קבע לצורך זה יחתום על הפרוטוקול.

26. (א) בית הדין יתן את החלטתו בערר במועד סמוך, ככל האפשר, לסיום הדיון.
(ב) בית הדין ימציא את החלטתו לבעלי הדין במועד סמוך, ככל האפשר, למתן ההחלטה ולא יאוחר מחמישה עשר ימים מיום שניתנה.

ההחלטה

27. בית הדין לא יפסול הליך, כולו או מקצתו, בשל פגם בסדרי הדין, לרבות אי-קיום תקנות אלה, אם לדעתו הפגם לא יגרום עיוות דין או אם יש אפשרות סבירה לתקן את הפגם בדרך של דחיית הדיון או בדרך אחרת.

פגם בסדרי הדין

28. בית הדין רשאי להאריך מועד שקבע או שנקבע בתקנות אלה או בתקנות אחרות החלות על בית דין מסויים, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

הארכת מועדים

29. סמכויות בית הדין לפי תקנות 4(ב), 14(ד), 16(א) ו-18 מוקנות ליושב ראש מותב של בית דין שהוא שופט; סמכויות בית הדין לפי תקנות 20(ב) ו-24(ג), 24, 28 ו-30 מוקנות ליושב ראש מותב, בין שהוא שופט ובין שאיננו שופט.

סמכויות יושב ראש

30. (א) דרישה שנקבעה בתקנות אלה בדבר התייצבותו של אדם בבית הדין, מסירת הודעה, המצאת מסמך, הגשת כתבי בי-דין וכיוצא באלה, ניתן לקיימה, לפי הענין, בדרך של הודעה לאדם בעת הדיון, משלוח למענו בדואר רשום או מסירה בדרך אחרת שיקבע בית הדין.

המצאת הודעות ומסמכים

(ב) דרישה כאמור שהודעה עליה נשלחה או נמסרה לבא כוחו של האדם שלו היא מיועדת, רואים אותה כאילו הודעה, נשלחה או נמסרה לאותו אדם.

(ג) מסמך שנשלח בדואר, רואים אותו כאילו הגיע לתעודתו במועד הרגיל של הגעת דברי דואר, אם לא הוכח אחרת.

31. תחילתן של תקנות אלה שלושים ימים מיום פרסומן.

תחילה

דן מרידור
שר המשפטים

ב' בתמוז תשנ"ב (3 ביולי 1992)